

Betuwe NS-wandeloctocht

Beschrijving van de wandeloctocht

 U loopt vanaf het perron richting het stationsgebouw. Dit passeert u aan uw rechterhand en u gaat linksaf. Voor de parkeerplaatsen het fietspad met de bocht naar rechts volgen. Na 100 meter komt het Lingepad van rechts op de route.

 Na 250 meter gaat het fietspad over in een ventweg van de Stationsstraat. U passeert aan uw rechterhand het Florence Nightingale instituut. Aan het eind van de ventweg over het trottoir de Stationsstraat vervolgen. De Stationsstraat gaat over in Wilhelminaplein en vervolgens Hoofdstraat.

① **Zetten**
Eén van de oudste gebouwen is de toren van de Hervormde Kerk uit de 14e eeuw. Hij staat op een woerd (terp). Bij de watervloed van 1809 waarbij de hele Betuwe onder water kwam te staan is er veel verwoest, zo ook tijdens de Tweede Wereldoorlog toen er fel gevochten werd in het dorp. Inwoners van Opheusden en Kesteren werden zowel in 1940 als 1944 geëvacueerd, omdat de dorpen in de vuurlinie lagen. De Hemmense dominee Heldring stichtte

vanaf 1850 in Zetten een opvoedgesticht voor meisjes en een asiel voor gevallen vrouwen. Nog steeds zijn er relatief veel zorg- en onderwijsinstellingen in het dorp gevestigd. Zo ook het Florence Nightingale Instituut, een kenniscentrum van de verpleging en tevens museum, zie www.fni.nl.

 Linksaf richting Hemmen, Veldstraat. Rechtsaf Margrietstraat. Eerste weg links, L. van Aduardstraat. Met de weg mee rechtsaf. Bij huisnummer 22 linksaf. Na een voetgangerssluisje en hek rechts over een speel-/trapveld. Rechts aanhouden en via hek, over bruggetje, via voetgangerssluis het bos in. Het pad door het bos volgen.

 Aan het einde van de bomenlaan even links, door een voetgangerssluis en op asfaltweg rechtsaf (Enghlaan). Enghlaan gaat over in Dorpsstraat. Met de weg mee naar links. Eerste pad rechts (Molenpad). Asfaltweg (Molenstraat) schuin oversteken en pad via voetgangerssluis (particulier terrein) vervolgen. Voor water linksaf. Op splitsing van paden rechts aanhouden, pad langs Linge volgen. Bruggetje over, na 250 meter, vóór volgende bruggetje linksaf. Volg het slingerpad. Voor een beukenhaag en wandelhekken linksaf. Het pad omhoog vervolgen en vanaf de ruïne de beukenlaan volgen.

② **Landgoed Hemmen**
Oorspronkelijk stond hier een kasteel. Toen het door brand verwoest werd, verrees Huis Hemmen in 1757. De bewoners (familie Van Lynden) waren heer en meester over dorp en omgeving. School, kerk, gemeentehuis, boerderijen, grond en molen... alles was van hen. Als de heer van Hemmen door de kerkpoort kwam, luidde de klok en als de veerpont halverwege was, voer de pontbaas terug om de landheer eerst over te zetten. In 1931 overleed de laatste heer van Hemmen kinderloos. Landgoed Hemmen werd behouden,

doordat hij het in een stichting had ondergebracht. Het landhuis werd in 1945 verwoest. De ruïne is omringd door een park in Engelse Landschapsstijl. De Kasteeltuin (vrij toegankelijk) is open van 1 mei t/m 31 oktober van 8-19 uur.

 Na 100 meter pad naar links volgen. Linksaf over houten bruggetje. Door voetgangerssluis, rechtsaf en door poort wandelen. Molensstraat oversteken en rechtdoor Dorpsstraat. Voor kerk rechts, met bocht mee naar links. Na huisnummer 5A rechtsaf, klinkerweg overgaand in zandpad. Na voetgangerssluis rechtsaf. Nogmaals een voetgangerssluis passeren en langs eetwinkel 'de Smidse'. Op asfaltweg rechtdoor.

 Het eerste pad rechtsaf nemen en schuin linksaf langs water. Asfaltweg oversteken en door voetgangerssluis. Rechtdoor op kruising van paden. Op splitsing van paden schuin rechts, dan schuin links het pad met sloot links volgen. Na een bocht naar rechts gaat u linksaf de brug over (honden aan de lijn). Voetgangerssluis passeren en verder rechtdoor lopen. Aan het eind van de weg rechtsaf (Boelenhamse straat), met bocht naar links. In volgende bocht rechtdoor wandelpad inlopen en voetgangerssluis passeren. Aan het eind van het pad na 375 meter rechtsaf, een betonpad (houd rekening met werkzaamheden van boer). Na een haag rechtsaf door het houten klaphek. U neemt het eerste pad linksaf.

3 **Kerncentrale Dodewaard**

Als u hier naar het zuiden (links) kijkt, kunt u in de verte de kerncentrale zien liggen. In 1969 opende Koningin Juliana de onderzoekscentrale in Dodewaard. 28 jaar later wordt de kernreactor stil gelegd. Mede door het ongeval met de

kernenergiecentrale in Tsjernobyl in 1986 vermindert het politiek-maatschappelijk draagvlak voor electriciteitsproductie door middel van kernenergie in Nederland. Na een wachttijd van 40 jaar (2045) zal de fabriek volledig worden ontmanteld. Tijdens de wachttijd wordt de fabriek bewaakt.

 Met de bocht mee naar links en voor het spoor rechtsaf. Aan het eind van het weiland met bocht naar rechts, voor sloot naar links over bruggetje. Op toegangsweg station even rechts. (Als u de route na 7 km wilt afbreken gaat u linksaf naar het perron van station Hemmen-Dodewaard). Op asfaltweg (Boelenhamse straat) linksaf. Bij ANWB-wegwijzer Y-13512 negeert u het Lingepad dat hier naar links gaat.

 U gaat rechtdoor en volgt de wit-rode markering met NS-logo. U negeert een weg naar rechts en gaat rechtdoor, De Zandvoort. Aan het einde van de Zandvoort gaat u bij ANWB-wegwijzer 2747, rechtsaf (Dalwagen).

4 **Betuwe**

De Neder-Betuwe is een smalle strook land (4 km) tussen de Nederrijn en de Waal. In 1995 werden inwoners van Opheusden en Kesteren verplicht geëvacueerd toen de dijk in Ochten door de hoge waterstand leek te bezwijken. De Linge stroomt van oost naar west dwars door de Betuwe. In het gebied zijn veel oude stroomgeulen met vruchtbare oeverwallen ernaast. Deze hooggelegen ruggen zijn zeer geschikt voor de tuinbouw en fruitteelt (vooral appels, peren en kersen). Geen wonder dat in Tiel jamfabriek De Betuwe werd opgericht met vanaf 1935 Flipje als beeldmerk. Rond Opheusden zijn veel telers die zich hebben gespecialiseerd in de teelt van fruit- en laanbomen. De bloesemtijd is over het algemeen van eind april tot begin juni.

 De weg volgt u tot u bij station Opheusden komt. Hier kunt u de route eventueel afbreken (na 9 km). Bij een ANWB-wegwijzer (2746) gaat u rechtsaf de brug over de Dalwagenseweg op. Zijwegen negeren. U volgt de weg met een bocht naar links, nu Burgemeester Lodderstraat.

5 Opheusden

Opheusden ligt op de zogenaamde Bijbelgordel een strook over Nederland van de Zeeuwse Eilanden via het rivierengebied, Gelderse Vallei en Veluwe naar Overijssel waar het percentage orthodox-protestanten hoog is. De kerk van de Gereformeerde Gemeente Opheusden heeft het grootste aantal zitplaatsen van Nederland. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 stemde hier 52% SGP (ter vergelijking: in Staphorst en Urk lag dit percentage op 30%).

 Voorbij het gemeentehuis van de gemeente Neder-Betuwe gaat u op de kruising rechtsaf, Dorpsstraat. Op de dijk linksaf, Rijnbandijk. Waar de dijk naar links afbuigt (na 100 meter), gaat u rechtsaf de dijk af, zandweg. (Bij hoog water en als u met een hond wandelt, blijft u op de Rijnbandijk en vervolgt de tekst bij *). U gaat door een hek de grasdijk op.

6 Maneswaard

In de Maneswaard loopt u over de noordelijke grens van het Romeinse Rijk. Met legerplaatsen en rivieren als natuurlijke barrières verdedigden de Romeinen zich tegen Germaanse stammen. Landelijk beleid heeft bepaald dat uiterwaarden een aaneengesloten natuurgebied moeten vormen. De Maneswaard is evenals de Blauwe Kamer aan de overzijde van de rivier een overloopgebied voor de Nederrijn bij hoog water. Hierdoor blijft het een open gebied. Wat er gaat groeien is afhankelijk van de waterdiepte, maar het zullen vooral riet en wilgen zijn. In het

zomerseizoen lopen er koeien en paarden, vooral Nederlandse rassen. Honden zijn niet toegestaan.

 Bij een splitsing van dijkjes links aanhouden. Bij een sluisje door een klaphek. U volgt de rivieroever tot 't Veerhuis.

 Bij een trap de dijk opgaan. Op de (bomen)dijk linksaf. Op kruising rechtsaf, Rijnbandijk.
* De Rijnbandijk volgen, zijwegen negeren, totdat de weg rechtdoor naar beneden gaat.

7 Betuwelinie en De Spees

In 1800 verrees tussen de Rijn en de Waal de Betuwelinie als verlengstuk van de Grebbelinie, zodat deze niet via de Betuwe omzeild zou kunnen worden. Het was een 5 meter brede dijk met een 15 meter brede gracht ervoor. Aan de oostkant kwamen voorposten en aan de westkant in de 20ste eeuw kazematten (bunkers). De linie werd belangrijk als voorpost voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie en moest een opmars naar het hart van het land zien te vertragen. De NHW had namelijk 3-4 weken nodig om vol met water te lopen. De linie werd in WO II zowel door de Nederlanders als de Duitsers gebruikt. Door ruilverkaveling is een groot deel verdwenen. De Spees en 80 meter dijk is nog over en als rijksmonument aangewezen.

 Hier gaat u rechtsaf een dijkpad met tractorspoor op. Op een splitsing van dijken gaat u rechtsaf, een dijk met veerasters. Na een grote boerderij wordt het graspad asfaltweg. Circa 250 meter na de boerderij negeert u een pad naar links de dijk af. De dijk blijven volgen tot vlak voor de Rijnbrug. De route gaat verder naar station Rhenen. Als u i.v.m. uw treinkaartje (wandeling beginnen en

eindigen op dezelfde treinlijn) liever in Kesteren op de trein stapt, volgt u de routebeschrijving naar Kesteren.

Route naar station Rhenen:

Voor station Rhenen (1250 meter) gaat u hier schuin recht door het voetpad op naar boven. U bent nu op het wit-rood gemarkeerde Maarten van Rossumpad. Ga via het fietspad de brug over. Steek bij het voetgangerslicht de afrit over. Via het schuin naar bovengaande tegelpad en de parkeerplaats bereikt u station Rhenen.

Alternatief naar station Kesteren:

Richting Kesteren gaat u linksaf, Parallelweg. Op splitsing, rechtsaf onder een viaduct door (Hogeweg). U bevindt zich op het wit-rood gemarkeerde Maarten van Rossumpad. De voorrangsweg recht oversteken en het fietspad langs het talud van de weg volgen. Het fietspad gaat over in de Rhenenseweg. Een rotonde oversteken en recht door, Frans Halsstraat. Aan het eind via een kinderspeelplaats de dijk op. U verlaat het Maarten van Rossumpad en gaat op de dijk linksaf richting kerk (Rijnbandijk).

Weg oversteken en na dijkwoning met huisnummer 187 rechtsaf met taludtrap de dijk verlaten. Even naar rechts en na 10 meter links de weg oversteken, Stationsstraat. Deze blijft u volgen tot u bij het station komt.